

МАРЖИНАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО АНАЛІЗУ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Ю.Ю. Миронова*, кандидат економічних наук.

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

*mironowayuyu@mail.ru

© *Миронова Ю.Ю.*, 2016.

Стаття отримана редакцією 08.06.2016 р.

Вступ. Традиційний порядок визначення виробничої собівартості різних видів продукції підприємств машинобудування передбачає розподіл непрямих витрат відповідно до обраної бази, що призводить до неточності у формуванні витрат виробництва в цілому та втрати залежності між собівартістю та прибутком. Проте, використовуючи елементи маржинального аналізу як складової управлінського обліку, промислові підприємства мають можливість найбільш точно аналізувати вплив структури виробничих витрат і виручки на рентабельність виготовленої продукції. Застосування цього методу аналізу дозволить шляхом моделювання знайти найбільш вигідне співвідношення між змінними і постійними витратами, ціною продукції і обсягом виробництва. У зв'язку із цим, актуальним завданням є дослідження впливу маржинальних чинників на зміну прибутку; етапів застосування елементів маржинального калькулювання собівартості продукції з урахуванням організаційно-технологічних особливостей діяльності машинобудівних підприємств в Україні.

Огляд останніх джерел досліджень та публікацій. Аналізу поведінки прибутку підприємства під впливом зміни різних чинників присвячений значний доробок як зарубіжних, так і вітчизняних науковців, таких як: А. Апчерч [1], К. Друрі [6], О.Л. Михальська [7], І.С. Ніколаєв [11], О.О. Орлов [12], П.К. Попович [14].

Питання методів маржинального аналізу як «точки безбитковості», «витрати-обсяг продаж-прибуток», поведінки релевантних і нерелевантних витрат знайшли своє відображення в працях таких учених, як В.П. Галушко [3], С.Ф. Голов [4], Г.О. Партин [13], М.Г. Чумаченко [16].

Проблемні питання асортиментної політики, їх вплив на майбутній розвиток та конкурентні позиції підприємства розглядалися у працях учених-економістів, зокрема В.Г. Андрійчука [2], О.В. Добровського [5], Г.В. Савицької [15]. Т.П. Назаренко проаналізував стан наукових досліджень із питань маржинального підходу й розглянув інформаційно-технологічне забезпечення такого виду аналізу [9, 10].

Після узагальнення результатів досліджень та методичних розробок вищезазначених науковців стає очевидним, що для визначення залежності між витратами і обсягом виробництва, встановлення оптимального рівня постійних і змінних витрат на одиницю продукції найбільш використовуваним є маржинальний аналіз. Проте потребує доведення ефективності застосування цього методу аналізу, зокрема для підприємств машинобудування.

Постановка завдання. Завдання полягає в доведенні доцільності використання маржинального калькулювання собівартості продукції на підприємствах машинобудівного комплексу, що дасть можливість розширити інформаційну базу для прийняття короткострокових управлінських рішень.

Основний матеріал і результати дослідження. Маржинальний аналіз допомагає виявити оптимальні пропорції між витратами, ціною і обсягом реалізації, що дозволяє визначити для кожної конкретної ситуації обсяг реалізації, що забезпечує безбиткову діяльність. Ключовими показниками маржинального аналізу є: змінні та постійні витрати, маржинальний дохід, критичний обсяг виробництва (порог рентабельності, точка безбитковості), запас фінансової міцності, ефект виробничого (операційного) важеля.

У процесі дослідження використано методику маржинального аналізу, запропоновану Л.В. Нападовською [8], та практичні матеріали ПАТ «Полтавський машинобудівний завод» за жовтень 2014 року.

З використанням даних досліджуваного підприємства у табл. 1 наведено порядок

калькулювання повної собівартості двох видів продукції. Плановий обсяг реалізованої продукції у жовтні 2014 року склав: кільце ущільнення – 40 штук, лічильників птиці – 38 штук.

Із табл. 1 видно, що визначена собівартість продукції не містить інформації щодо внеску кожного з видів продукції в загальний результат діяльності підприємства, оскільки частина собівартості (постійні витрати) не залежить від діяльності окремих центрів відповідальності.

Таблиця 1
Розрахунок повної собівартості продукції ПАТ «Полтавський машинобудівний завод» за жовтень 2014 року, грн.

Статті витрат	Вид продукції		
	Кільце ущільнення	В2-ФЦ2Л6 лічильник птиці	Усього
1	2	3	4
1. Сировина і матеріали	6780	33345	40125
2. Допоміжні матеріали	5367	21789	27156
3. Технологічне паливо	434	6772	7206
4. Енерговитрати	5560	12562	18122
5. Основна заробітна плата виробничих працівників	3145	10456	13601
6. Відрахування на соціальні заходи	1255	3442	4697
7. Амортизація основних засобів	2255	9456	11711
8. Інші прямі витрати	4890	9278	14168
9. Загальновиробничі витрати	7 594	15488	23082
10. Виробнича собівартість	37 280	122588	159868
11. Адміністративні витрати	257	435	692
12. Витрати на збут	5680	6783	12463
13. Повна собівартість	43 217	129806	173023

Результати калькулювання повної собівартості не дають можливості прийняти рішення щодо найвигіднішого асортименту продукції, рентабельності її окремих видів та інших ключових питань. Тому доцільно використовувати маржинальний підхід до калькулювання собівартості: спочатку необхідно визначити перелік постійних і змінних витрат та включити до собівартості лише ті статті, які впливають на величину собівартості продукції і підконтрольні структурним підрозділам.

Різниця між виручкою від реалізації та змінними витратами є маржинальним доходом за кожним видом продукції. Його величина показує суму покриття, яка характеризує внесок кожного виду продукції у формування загального фінансового результату. З метою здійснення аналізу собівартості за нормативними витратами у табл. 2 здійснено розрахунок планової собівартості окремих видів продукції.

Наступним етапом маржинального аналізу є аналіз фактичної собівартості продукції окремих видів продукції за статтями та результатами діяльності підприємства. Тому за конкретними видами продукції буде визначено нормативну собівартість з урахуванням обсягу реалізованої продукції.

Таблиця 2
Розрахунок планової собівартості продукції ПАТ «Полтавський машинобудівний завод» за маржинальним підходом, грн.

Статті витрат	Найменування продукції				Усього, на весь обсяг
	Кільце ущільнення		В2-ФЦ2Л6 лічильник птиці		
	на 1 шт.	на весь обсяг, 40 шт.	на 1 шт.	на весь обсяг, 38 шт.	
1	2	3	4	5	6
1. Виручка від реалізації	1236	49440	3477,58	132 148	181 588
2. Сировина і матеріали	303,68	12147	1450,89	55134	67 281

Продовж. табл. 2

1	2	3	4	5	6
3. Енерговитрати	139	5560	330,58	12562	18 122
4. Технологічне паливо	10,85	434	178,21	6772	7 206
5. Заробітна плата та відрахування на соціальні заходи робітників	110	4400	365,74	13898	18 298
6. Інші змінні витрати	122,25	4890	244,16	9278	14 168
7. Усього змінних витрат	685,78	27431	2569,58	97644	125 075
8. Маржинальний дохід	550,22	22009	908	34 504	56513
9. Амортизація основних засобів	x	x	x	x	11711
10. Інші постійні витрати	x	x	x	x	36237
11. Усього постійних витрат	x	x	x	x	47948
12. Собівартість	x	x	x	x	173023
13. Прибуток	x	x	x	x	8565

Формування фінансового результату відбувається у два етапи:

1) визначається маржинальний дохід;

2) визначається загальний фінансовий результат по підприємству (від маржинального доходу віднімають постійні витрати підприємства в цілому).

Заключним етапом аналізу є встановлення відхилення фактичних витрат від нормативних, попередньо скоригованих на обсяг реалізованої продукції.

Аналіз впливу різних чинників на величину маржинального доходу буде проведено з використанням даних табл. 2 на основі таких показників:

– відхилення маржинального доходу за обсягом реалізації продукції (добуток різниці між фактичним і плановим обсягом реалізації на нормативний маржинальний дохід одиниці продукції);

– відхилення маржинального доходу за ціною реалізації (добуток різниці між фактичною та нормативною ціною на фактичний обсяг реалізації);

– відхилення маржинального доходу за змінними витратами (добуток різниці між змінними фактичними та нормативними витратами на фактичний обсяг реалізації).

Вплив обсягу реалізації на величину маржинального доходу визначають:

$$\Delta M_{opr} = (O_{\phi} - O_n) \cdot M_{нo}, \quad (1), \text{ де}$$

ΔM_{opr} – відхилення маржинального доходу за обсягом реалізації продукції, грн.;

O_{ϕ} – фактичний обсяг реалізованої продукції, шт.;

O_n – плановий обсяг реалізованої продукції, шт.;

$M_{нo}$ – маржинальний нормативний дохід, грн.

У табл. 3 наведено результати розрахунків.

Таблиця 3

Розрахунок відхилення маржинального доходу «ПАТ «Полтавський машинобудівний завод»» на основі зміни обсягу реалізації, грн.

Вид продукції	O_{ϕ}	O_n	$M_{нo}$	ΔM_{opr}
1	2	3	4	5
Кільце ущільнення	46	40	550,22	3301,32
В2-ФЦ2Л6 лічильник птиці	41	38	908	2724
Разом				6025,32

За даними обліку ПАТ «Полтавський машинобудівний завод» встановлено, що планова ціна продукції дорівнює фактичній ціні, тому розрахунок зміни величини маржинального доходу внаслідок зміни ціни є недоцільним.

Вплив зміни змінних витрат на величину маржинального доходу визначено за наведеною нижче формулою (2), а результати підрахунків наведено у табл. 4.

$$\Delta M_{зв} = (Z_{ф.од.} - Z_{н.од.}) \cdot O_{ф}, \quad (2), \text{ де}$$

$\Delta M_{зв}$ – відхилення маржинального доходу залежно від зміни змінних витрат, грн.;

$Z_{ф.од.}$ – змінні фактичні витрати на одиницю продукції, грн.;

$Z_{н.од.}$ – змінні нормативні витрати на одиницю продукції, грн.

Таблиця 4

Розрахунок відхилення маржинального доходу ПАТ «Полтавський машинобудівний завод» на основі зміни витрат, грн.

Вид продукції	$Z_{ф.од.}$	$Z_{н.од.}$	$O_{ф}$	$\Delta M_{зв}$
1	2	3	4	5
Кільце ущільнення	699	685,78	46	608,12
В2-ФЦ2Л6 лічильник птиці	2550	2569,58	41	-802,78
Разом				-194,66

Перевірка виконаних розрахунків здійснюється за формулою:

$$\Delta M_{ф} = M_{нд} + \Delta M_{орп} + \Delta M_{ц} - \Delta M_{зв}, \quad (3), \text{ де}$$

$\Delta M_{ф}$ – зміна фактичного маржинального доходу, грн.;

$\Delta M_{ц}$ – відхилення маржинального доходу за ціною, грн.

Підсумки розрахунків за формулою (3) наведено у табл. 5.

Таблиця 5

Розрахунок відхилення маржинального доходу ПАТ «Полтавський машинобудівний завод», грн.

Вид продукції	$M_{нд}$	$\Delta M_{орп}$	$\Delta M_{зв}$	$\Delta M_{ф}$
1	2	3	4	5
Кільце ущільнення	22009	3301,32	608,12	24702,2
В2-ФЦ2Л6 лічильник птиці	34 504	2724	-802,78	38030,78
Разом	56513	6025,32	-194,66	62732,98

У табл. 6 наведено показники для здійснення аналізу фактичної величини маржинального доходу ПАТ «Полтавський машинобудівний завод».

Таблиця 6

Аналіз фактичної величини маржинального доходу ПАТ «Полтавський машинобудівний завод», грн.

Вид продукції	Фактичний маржинальний дохід	Нормативний маржинальний дохід на плановий обсяг реалізації	Вплив чинників			Нормативний маржинальний дохід на фактичний обсяг реалізації
			обсяг реалізації	змінні витрати	усього	
1	2	3	4	5	6	7 (п.3+п.4)
Кільце ущільнення	24702,2	22009	3301,32	608,12	3909,44	25310,32
В2-ФЦ2Л6 (лічильник птиці)	38030,78	34 504	2724	-802,78	1921,22	37228
Разом	62732,98	56513	6025,32	-194,66	5830,66	62538,32

У табл. 7 та 8 наведено порядок розрахунку залежності прибутку від маржинального доходу за рахунок збільшення ціни реалізації та фактичного обсягу реалізації продукції відповідно на прикладі одного виду продукції машинобудівного підприємства, зокрема кільце ущільнення.

Залежність прибутку від маржинального доходу за рахунок зміни ціни простежується з використанням формули:

$$\Delta\Pi = \Delta M = \sum M_i (\pm \Delta C_i), \quad (4), \text{ де}$$

$\Delta\Pi$ – зміна прибутку, грн.;

ΔM – зміна маржинального доходу, грн.;

M_i – маржинальний дохід від реалізації i -го виду продукції, грн.;

C_i – ціна реалізації i -го виду продукції, грн.;

i – найменування видів продукції.

Таблиця 7

Розрахунок залежності прибутку від маржинального доходу ПАТ «Полтавський машинобудівний завод» за рахунок збільшення ціни реалізації кільце ущільнення, грн.

Планова ціна	Фактична ціна	Маржинальний дохід	Виручка від реалізації	Прибуток	
				план	факт
1	2	3	4	5	6
1236	1250	$(1250-1236)*46=644$	$1250*46=57500$	3900	$3900+644=4544$

Залежність прибутку від маржинального доходу за рахунок зміни фактичного обсягу реалізації простежується з використанням формули:

$$\Delta\Pi = \Delta M = \sum M_i (\pm \Delta O_i), \quad (5), \text{ де}$$

ΔO_i – зміна обсягу реалізації продукції і-го виробу, шт.

Таблиця 8
Розрахунок залежності прибутку від маржинального доходу ПАТ «Полтавський машинобудівний завод» за рахунок збільшення фактичного обсягу реалізації кілець ущільнення, грн.

Плановий обсяг реалізації, шт.	Фактичний обсяг реалізації, шт.	Маржинальний дохід	Прибуток	
			план	факт
1	2	3	5	6
46	50	(50-46)* 550,22=2200,88	3900	3900+2200,88= 6100,88

Згідно з табл. 7 збільшення ціни продукції до 1250 грн. за одиницю призведе до зростання маржинального доходу на 644 грн. (при обсягу реалізації 46 шт.) Виручка від реалізації складе 57500 грн. Разом з цим загальний прибуток збільшиться на ту ж суму, тобто 644 грн., і складе 4544 грн.

Аналогічні зміни відбуваються і при збільшенні фактичного обсягу реалізації продукції: збільшення обсягу реалізації до 50 шт. призведе до підвищення маржинального доходу на 2200,88 грн. Одночасно загальний прибуток зросте на таку ж суму і складе 6100,88 грн.

Таким чином, при використанні маржинального підходу здійснюється аналіз лише змінних витрат, величина яких залежить від обсягу реалізації. Постійні витрати залишаються незмінними при зміні обсягу реалізації та належать до витрат звітного періоду. При цьому аналіз змінних витрат відображає відхилення маржинального доходу, оскільки величина маржинального доходу на одиницю не змінюється, на відміну від прибутку, який є величиною змінною. Очевидним є і те, що відхилення маржинального доходу є тотожним відхиленню загального фінансового результату. Отже, з метою оперативного управління витратами і прибутком на підприємствах машинобудування необхідним є розрахунок маржинального доходу на основі методу «директ-костинг» і здійснення його аналізу.

Висновки. Отже, за результатами досліджень аргументовано доцільність запровадження в діяльність машинобудівних підприємств маржинального аналізу з метою прогнозування наслідків короткострокових управлінських рішень на основі реальної залежності результатів роботи підприємства від різноманітних чинників.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Алчерч А. Управленческий учет: принципы и практика / пер. с англ. под ред. Я. В. Соколова, И. А. Смирновой. – М.: Финансы и статистика, 2002. – 952 с.
2. Андрійчук Р.В. Методичні підходи до аналізу рентабельності та беззбитковості виробництва продукції й оптимізації її асортименту / Р. В. Андрійчук // Економіка АПК. – 2007. – № 5. – С. 133 – 140.
3. Галушко В.П. Точка беззбитковості: теоретичні погляди на методологію розрахунків / В. П. Галушко // Економіка АПК. – 2006. – № 10. – С. 3 – 5.
4. Голов С.Ф. Управлінський облік: підручник / С. Ф. Голов. – 2-ге вид. – К.: Лібра, 2004. – 704 с.
5. Добровський О.В. Особливості аналізу беззбитковості у багатопродуктових виробництвах / О. В. Добровський // Фінанси, облік і аудит: зб. наук. праць. – К.: КНЕУ, 2008. – Вип. 12. – С. 218 – 227.
6. Друри К. Управленческий и производственный учет. Вводный курс: [учеб. для студентов вузов] / К. Друри. – [5-е изд., перераб. и доп.]. – М.: Юнити-дана, 2005. – 735 с.
7. Михальська О.Л. Ефективність застосування методів маржинального аналізу на

олійно-жирових підприємствах України / О. Л. Михальська // Економічний аналіз: зб. наук. праць. – Тернопіль. – 2014. – Том 16. – № 2. – С. 124 – 131.

8. Нападовська Л.В. Управлінський облік: підручник для студентів вищ. навч. закладів / Л. В. Нападовська. – К.: Книга, 2004 – 544 с.

9. Назаренко Т.П. Аналіз стану наукових досліджень з питань маржинального аналізу / Т. П. Назаренко // Вісник ЖДТУ. – 2010. – № 1 (47). – С. 32 – 36.

10. Назаренко Т.П. Інформаційно-технологічне забезпечення маржинального аналізу / Т. П. Назаренко // Вісник ЖДТУ. – 2009. – № 1 (51). – С. 21 – 25.

11. Николаев И.С. Маржинальный анализ рентабельности / И. С. Николаев // Консультант. – 2006. – № 3. – С. 18-20.

12. Орлов О.О. Методика маржинального аналізу прибутку і беззбитковості виробництва / О. О. Орлов, Є. Г. Рясних // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – № 4. – Т. 2. – С. 7 – 10.

13. Партин Г.О. Особливості управління витратами машинобудівного підприємства на засадах системного підходу / Г.О. Партин, А.І. Ясінська // Менеджмент та підприємництво в Україні. – 2009. – № 647. – С. 157 – 163.

14. Попович П.К. Операційний аналіз прибутку в складі маржинального доходу / П. К. Попович // Економічний аналіз. – 2008. – Вип. 2 (18). – С. 263-266.

15. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. / Г. В. Савицька. – К.: Знання, 2009. – 654 с.

16. Чумаченко М.Г. Економічний аналіз: навч. посіб. / М. Г. Чумаченко, М. А. Болюх, В.З. Бурчевський та ін.; за ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2003. – 556 с.

REFERENCES:

1. Apcherch A. Upravlencheskiy uchet: prinzypy i praktika / per. s ang. pod red. Y. Sokolov, I.A Smyrnovoy. – М.: Finansy i statistika, 2002. – 952 s.

2. Andreychuk R.V. Metodychni pidhody do analizy rentabelnosti ta bezzbytkovosti vyrobnyztva produkzii y optymizatsii ii asortymenty / R.V. Andreychuk // Ekonomika APK. – 2007. – № 5. – S. 133–140.

3. Galushko V.P. Tochka bezzbytkovosti: teoretychni poglyady na metodologiyu rozrahunkiv / V.P. Galushko // Ekonomika APK. – 2006. – № 10. – S. 3–5.

4. Golov S.F. Upravlinskiy oblik. Pidruzhnyk. – 2-ге вид. – К.: Libra, 2004. – 704 s.

5. Dobrovský O.V. Osoblivosti analizu bezzbytkovosti u bagatoproduktovykh vyrobnyztakh / O.V. Dobrovský // Finansi, oblik i audit: zb. nauk. praz. – К.: KNEU, 2008. – Vyp. № 12. – S. 218-227.

6. Drury. C. Upravlencheskiy i proizvodstvennyi uchet. Vvodnyi kurs: [uzeb. dlya studentov vuzov] / C. Drury. – [5-e izd., pererab. i dop.]. – М.: Yunii-dana, 2005. – 735 s.

7. Michalska O.L. Efektyvnist zastosuvannya metodiv margynalnoho analizu na oliino-gyrmovykh pidpryemstvakh Ukrainy / O.L. Michalski // Ekonomichniy analiz: zb. nauk. praz. – Ternopil – 2014. – Том 16. – № 2. – S. 124-131.

8. Napadovskaya L.V. Upravlinskiy oblik: pidruchnyk dlya studentiv vysch. navch. zakladiv – К.: Knyga, 2004 – 544 s.

9. Nazarenko T.P. Analiz stanu naukovykh doslidgen pytan margynalnoho analizu / T.P. Nazarenko // Visnyk GDTU. – 2010. – № 1 (47). – S. 32-36.

10. Nazarenko T.P. Informaziyno-tehnologizne zabezpechennya margynalnoho analizu / T.P. Nazarenko // Visnyk GDTU. – 2009. – № 1 (51). – S. 21-25.

11. Nikolaev I.S. Margynalniy analiz rentabelnosti / I.S. Nikolaev // Konsultant. – 2006. – № 3. – S. 18-20.

12. Orlov O.O. Metodyka margynalnoho analizu prybutku i bezzbytkovosti vyrobnyztva / O.O. Orlov, E.G. Ryasnyk // Visnyk Chmelnizkogo nazionalnoho universitetu. – 2009. – № 4. – т. 2. – S. 7-10.

13. Partyn G.O. Osoblyvosti upravlinnya vytratamy maschinobudivnoho pidpryemstva na zasadach systemnijg pidhodu / G.O. Partyn,, A.I. Yasinska // Menedgment ta pidpryemnyztvo v Ukraine. – 2009. – № 647. – S. 157–163.

14. Popovich P.K. Operaziyniy analiz prybutku v skladi marginalnoho dohodu /

P.K. Popovich // Ekonomichnyi analysis. – 2008. – Вип. 2 (18). – S. 263-266.

15. Savitskaya G.V. Ekonomichnyi analysis diyalnosti pidpryestva: navch. posib. / G.V. Savitskaya. – K.: Znannya. 2009. – 654 s.

16. Chumachenko M.G. Ekonomichnyi analysis: navch. posib. / M.G. Chumachenko, M.A. Bolyuh, V.Z. Burchevskyy ta in.; za red. akad. НАНУ, prof. M.G. Chumachenko. – Vyd. 2-ge, pererob. i dop. – K.: KNEU, 2003. – 556 s.

UDC: 657

Mironova Yu., candidate of economic sciences, senior teacher of department of account and audit. Poltava National Technical Yuri Kondratyuk University. **Marginal cost analysis approach to production engineering enterprises.** The traditional procedure for determining the production cost of different types of products provides enterprise engineering division of indirect costs in accordance with the selected base, which leads to inaccuracies in the formation of production costs in general and discards relationship between cost and profit. However, using elements of marginal analysis as part of management accounting, industrial enterprises have the ability to more accurately analyze the impact of the structure of production costs and revenues to the profitability of manufactured products. This method of analysis by simulation will look for the most favorable ratio between variable and fixed costs, cost of production and volume production. In this regard, the urgent task is to study: marginal impact factors on the change in income; stage application element of margin calculation of production costs, taking into account the organizational and technological features of the machine-building enterprises in Ukraine.

Marginal analysis helps identify the optimal proportion between the cost price and sales volume, to determine for each sales situation, providing a break-even business. The key indicators of marginal analysis are: variable and fixed costs, profit margin, a critical output (threshold of profitability, break-even point), stock of financial strength, the effect of production (operating) lever.

Use marginal costing approach must first determine the list of fixed and variable costs and the cost include only those items that affect the amount of the cost of production and controlled business units.

The difference between revenue from sales and variable costs is marginal income for each product. Its value indicates the amount of coverage that characterizes the contribution of each product to the formation of the overall financial result.

The next step marginal analysis is an analysis of the actual cost of production of certain products and articles for the results of the company. Therefore, specific types of products will be defined regulatory costs based on volume of sales.

Formation of financial results takes place in two stages:

I. Determine the profit margin.

II. Determine the overall financial result for the company (marginal income deducted from the fixed costs of the enterprise as a whole).

The final stage of analysis is to determine the deviation of actual costs of standard, pre-adjusted volume of sales.

Analysis of the impact of various factors on the value of marginal income made based on the following parameters: deviation marginal income by total sales of products (product of the difference between the actual and planned volume of realization in the required profit margin per unit); deviations marginal income by selling price (the product of the difference between actual and normative price of actual sales); deviation margin income on variable costs (product of the difference between the actual variable and standard costs to actual sales).

Thus, the use of marginal approach the analysis only variable costs, the value of which depends on the volume of sales. Fixed costs remain unchanged when changing the sales and expenses belong to the reporting period. This analysis reflects the variable costs rejection of marginal income. Since the value of marginal income per unit is not changed, unlike profits, which is the largest variable. Obviously the fact that deviations marginal income is identical deflection overall financial result. So, in order to control costs and operating profit in the mechanical engineering required is to calculate the marginal income on the basis of "direct costing" and the implementation of its analysis.

Consequently, the results of research in the reasoned feasibility of implementation activities engineering companies marginal analysis to predict the effects of short-term management decisions

based on real business results depending on a variety of factors.

Keywords: marginal analysis, production costs, production costs, profitability, sales.

УДК: 657

Миронова Юлия Юрьевна, кандидат экономических наук, старший преподаватель кафедры учета и аудита. Полтавский национальный технический университет имени Юрия Кондратюка. **Маржинальный подход к анализу затрат производства машиностроительных предприятий.** Раскрыта сущность маржинального анализа на предприятии. Установлены факторы влияния на изменение прибыли от реализации и рентабельность продукции на предприятиях машиностроения. Приведена методика маржинального подхода к анализу производственных затрат в машиностроении.

Ключевые слова: маржинальный анализ, себестоимость продукции, издержки производства, рентабельность, объем реализации.

УДК: 657

Миронова Юлія Юріївна, кандидат економічних наук, старший викладач кафедри обліку і аудиту. Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка. **Маржинальний підхід до аналізу витрат виробництва машинобудівних підприємств.** Розкрито сутність маржинального аналізу на підприємстві. Установлено чинники впливу на зміну прибутку від реалізації та рентабельність продукції на підприємствах машинобудування. Наведено методику маржинального підходу до аналізу виробничих витрат у машинобудуванні.

Ключові слова: маржинальний аналіз, собівартість продукції, витрати виробництва, рентабельність, обсяг реалізації.